

ROZSUDOK

V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Jany Henčekovej, PhD. a členov senátu JUDr. Zuzany Ďurišovej a JUDr. Milana Moravu, v právnej veci navrhovateľa: **Z. X. X. B.** (resp. Z. Q. B., resp. Z. Q.), nar. X., štátny príslušník Čínskej ľudovej republiky, t. č. miestom pobytu Pobytový tábor R., zastúpeného JUDr. L. Č. P., pracovníčkou S., K., proti odporcovi: **Migračný úrad Ministerstva vnútra Slovenskej republiky**, Pivonková č. 6, Bratislava, o preskúmanie zákonnosti rozhodnutia odporcu č. ČAS: MU-156-17/PO-Ž-2010 zo dňa 30.08.2010, na odvolanie navrhovateľa proti rozsudku Krajského súdu v Bratislave č. k. 9Saz/59/2010-42 zo dňa 16.02.2011 takto

r o z h o d o l :

Najvyšší súd Slovenskej republiky rozsudok Krajského súdu v Bratislave č. k. 9Saz/59/2010-42 zo dňa 16. februára 2011 **z m e ň u j e** tak, že rozhodnutie odporcu č. ČAS: MU-156-17/PO-Ž-2010 zo dňa 30. augusta 2010 **z r u š u j e** a vec mu **v r a c i a** na ďalšie konanie.

Účastníkom náhradu trov konania **n e p r i z n á v a.**

O d ô v o d n e n i e :

Krajský súd v Bratislave potvrdil napadnutým rozsudkom č. k. 9Saz/59/2010-42 zo dňa 16.02.2011 rozhodnutie č. ČAS: MU-156-17/PO-Ž-2010 zo dňa 30.08.2010, ktorým odporca podľa ustanovenia § 13 ods. 1 a § 20 ods. 1 zákona č. 480/2002 Z.z. o azyle a o zmene a doplnení niektorých zákonov v platnom znení (ďalej len „zákon o azyle“) neudelil navrhovateľovi azyl na území Slovenskej republiky (ďalej len „SR“) a podľa § 13c ods. 1 a § 20 ods. 4 zákona o azyle mu neposkytol ani doplnkovú ochranu. Navrhovateľovi náhradu trov konania nepriznal.

Navrhovateľovu námietku nedostatočne zisteného stavu veci vyhodnotil krajský súd ako nedôvodnú. Odporca navrhovateľa vypočul v priebehu vstupného pohovoru, zohľadnil aj obsah podania vysvetlenia na polícii, konfrontoval jeho obsah s obsahom vstupného pohovoru a dal navrhovateľovi možnosť vysvetliť rozpory, vyplývajúce z obidvoch záznamov a zistený stav veci podrobne opísal v odôvodnení napadnutého rozhodnutia. Odporca vyhľadal a do spisu založil správy o krajine pôvodu navrhovateľa, zamerané na aktuálnu bezpečnostnú situáciu v Číne, osobitne aj na situáciu v oblasti Tibetu.

Námietku, že odporca počas pohovoru nezapísal doslovné vyjadrenie navrhovateľa, pretože to pravdepodobne nepovažoval za potrebné, vyhodnotil krajský súd ako účelovú. Vstupného pohovoru dňa 25.04.2010 bola prítomná aj právna zástupkyňa navrhovateľa – ak by tvrdenie navrhovateľa zodpovedalo skutočnosti, jeho právna zástupkyňa by namietala obsah zápisnice.

K námietke, že odporca vec nesprávne posúdil po právnej stránke, že nesprávne vyhodnotil navrhovateľove tvrdenia a že odporca nedôvodne spochybnil pravdivosť príbehu navrhovateľa krajský súd uviedol, že po preskúmaní rozhodnutia odporcu dospel k totožnému názoru, ako vo vzťahu k námietke nedostatočne zisteného stavu veci. V odôvodnení rozhodnutia poukázal odporca na nehodnovernosť navrhovateľa s poukazom na rozpor v jeho výpovediach pred slovenskými štátnymi orgánmi, ako aj na navrhovateľom opísaný príbeh – dôvod odchodu z krajiny. Navrhovateľ nikdy nepreukázal svoju totožnosť, ani pravdivosť svojho príbehu. Zo založených správ o krajine pôvodu vyplývalo, že distribúcia

protitibetských, resp. obsahom podobných letákov, môže byť dôvodom k represívnej činnosti čínskych orgánov, avšak iba prezentovanie takejto činnosti (navrhovateľa) automaticky neznamenalo naplnenie podmienok udelenia medzinárodnej ochrany vo forme udelenia azylu, bez preukázania všeobecnej dôveryhodnosti navrhovateľa. Krajský súd konštatoval, že ak by takéto konanie navrhovateľa bolo dôvodom jeho odchodu z Číny, tento dôvod by navrhovateľ uvádzal pri akejkoľvek výpovedi, v ktorej sa vyjadroval k dôvodom svojho odchodu; navrhovateľ však počas podania vysvetlenia na polícii dňa 02.04.2010 uviedol ako dôvod skutočnosť, že doma mali málo peňazí a preto sa chcel dostať do inej krajiny, v ktorej by sa zamestnal a pracoval tam – teda dôvod ekonomický. Jeho následné vysvetlenie, že tak urobil preto, lebo mal strach z prítomnosti tlmočnice jazyka čínskeho, ktorá pochádzala z Číny nebol pre krajský súd akceptovateľný – navrhovateľ bol uistený, že sa nemá čoho obávať a ak sa s dôverou obrátil na slovenské orgány (čoho dôkazom bolo podanie žiadosti o azyl), nemal dôvod nedôverovať postupom, ktoré slovenské štátne orgány v jeho prípade použili. V neprospech navrhovateľa (vo vzťahu k jeho dôveryhodnosti) svedčili aj ďalšie skutočnosti, ktoré krajský súd v rozhodnutí podrobne popísal a uviedol, že postup odporcu bol správny.

Ohľadne neposkytnutia doplnkovej ochrany krajský súd uviedol, že navrhovateľ nebol trestne stíhaný, nebol mu uložený trest smrti, nebol objektom (a to ani zo strany štátnych orgánov) neľudského, či ponižujúceho zaobchádzania a s poukazom na vyhodnotenie jeho osoby ako nedôveryhodnej a na založené správy o krajine pôvodu navrhovateľa nebol dôvod predpokladať, že by sa v prípade návratu stal objektom takého zaobchádzania a to ani ako neúspešný žiadateľ o azyl. V Číne niet medzinárodného či vnútroštátneho ozbrojeného konfliktu a teda ani z tohto dôvodu mu nehrozilo narušenie či ohrozenie jeho osobnej integrity, pričom iba jeho príslušnosť k tibetskej národnosti sama o sebe nespôsobuje bezpečnostné riziko jeho návratu.

Pretože odporca dostatočným spôsobom zistil a logicky vyhodnotil stav vecí, logickým a v odôvodnení rozhodnutia uvedeným spôsobom správne vyhodnotil a posúdil jednotlivé časti navrhovateľom predneseného príbehu, na základne čoho dospel k názoru o nedôveryhodnosti navrhovateľa a keďže na základe takto zisteného a vyhodnoteného stavu vecí, ako aj na základe vyhládaných a do spisu založených správ o krajine pôvodu navrhovateľa, nebola zistená hrozba vážneho bezprávia v prípade jeho návratu, dospel krajský súd k názoru, že napadnuté rozhodnutie odporcu bolo potrebné potvrdiť ako vecne správne

a zákonné podľa § 250q ods. 2 zákona č. 99/1963 Zb. Občiansky súdny poriadok, v znení neskorších predpisov (ďalej len „O. s. p.“).

Proti tomuto rozsudku podal navrhovateľ, prostredníctvom svojej právnej zástupkyne, včas odvolanie z dôvodov podľa § 205 ods. 2 písm. b), d) a f) O. s. p. V odvolaní uviedol, že o udelenie azylu alebo poskytnutie doplnkovej ochrany požiadal, pretože sa obával o svoj život. Nesúhlasil s tvrdením odporcu, že nespĺňa podmienky pre udelenie azylu na území SR. Navrhovateľ so svojimi dvoma priateľmi vyrábal a rozširoval letáky s heslami „Sloboda Tibetanom“, „Návrat Dalajlámu“ a „Oslobodenie Pančenlámu“, čím prejavil svoj politický názor – nesúhlas s nadvládou Číňanov v Tibete, pričom takéto aktivity nie sú čínskou vládou tolerované a sú prísne trestané. Mnohí ľudia, ktorí svoj nesúhlas prejavili, boli zatknutí a uväznení, počas konania im bolo upreté právo na spravodlivý proces a ani podmienky vo väzeniach nie sú v súlade s medzinárodnými zmluvami.

K námietke odporcu, že navrhovateľ nepredložil dôkazy na podporu svojich tvrdení uviedol, že azylové konanie je veľmi špecifické, pretože účastník konania nie je vždy schopný zabezpečiť dôkazový materiál, ktorý by potvrdil opodstatnenosť obáv a často je to z objektívnych dôvodov. Navrhovateľ požiadal o udelenie azylu bezprostredne po vstupe na územie SR, jeho výpoveď bola vnútorne konzistentná, korešpondovala s informáciami o krajine pôvodu, v konaní spolupracoval a poskytol všetky potrebné informácie. Jeho výpoveď bola aj v súlade s výpoveďou ďalšieho žiadateľa o azyl, s ktorým spoločne vyvíjali aktivity v meste Gan Zi.

Krajský súd sa podľa názoru navrhovateľa nedostatočne vysporiadal s námietkou nedostatočne zisteného skutkového stavu, nakoľko sa nezaoberal konkrétnymi skutočnosťami, uvedenými v tejto námietke, ale iba všeobecne zhodnotil obsah spisového materiálu a skonštatoval dostatočné zistenie skutkového stavu veci. Navrhovateľ nesúhlasil ani so spochybnením pravdivosti jeho príbehu ohľadne dôvodu, prečo v zápisnici spísanej dňa 02.04.2010 neuviedol všetky dôvody, ktoré ho viedli k odchodu z krajiny pôvodu tak, ako ich uviedol neskôr na pohovore pred odporcom. Týmto dôvodom bol problém s osobou tlmočnice z čínskeho jazyka, ktorá pochádzala z Číny a to vzbudilo v navrhovateľovi obavy.

Odporca aj krajský súd vyhodnotili navrhovateľa ako nedôveryhodného, pričom podľa jeho názoru všetky skutočnosti, ktorými odôvodňovali jeho nedôveryhodnosť boli

vysvetliteľné a možné a odporca mal možnosť doplniť informácie v doplňujúcom pohovore, ak tieto informácie vo vstupnom pohovore chýbali, resp. ak sa určité skutočnosti objavili až v priebehu vyhodnocovania spisového materiálu.

Navrhovateľ nesúhlasil ani s neposkytnutím doplnkovej ochrany – za rozširovanie letákov s protitibetskými heslami mu v Číne hrozí trest a existuje reálny predpoklad, že po návrate bude vystavený krutému, neľudskému a ponižujúcemu zaobchádzaniu, pričom existuje možnosť, že mu bude uložený trest smrti.

Na základe uvedených skutočností navrhovateľ navrhoval rozsudok krajského súdu zmeniť tak, že rozhodnutie odporcu sa zrušuje v celom rozsahu a vec sa vracia na nové konanie.

Odporca sa k odvolaniu navrhovateľa vyjadril podaním zo dňa 10.05.2011, v ktorom uviedol, že činnosť navrhovateľa, akou bolo rozhadzovanie letákov s protitibetskými heslami, následný útek pred políciou, ani nepríjemnosti spojené s častými kontrolami ľudí na uliciach v regióne odkiaľ pochádza, nepredstavujú závažné alebo opakované konanie spôsobujúce vážne porušovanie základných ľudských práv, ktoré by sa dalo klasifikovať ako prenasledovanie podľa § 2 písm. d) zákona o azyle. Ani obavy navrhovateľa, že ho polícia údajne identifikovala a hrozí mu prísny trest, nemali podľa názoru odporcu objektívny charakter, nakoľko sa navrhovateľ následne dostal bez ťažkostí do tibetského mesta Lhasa, získal cestovný doklad a bolo mu udelené povolenie na vycestovanie. Uviedol, že podľa § 6 zákona o azyle nie je povinný opakovať pohovor so žiadateľom, ak to nie je potrebné; naopak, žiadateľ je povinný uviesť pravdivo a úplne všetky skutočnosti súvisiace s jeho žiadosťou a odporca nie je povinný sa pýtať na vysvetlenie každej skutočnosti, ktorú žiadateľ uvedie.

Odporca ďalej skonštatoval, že navrhovateľ opustil svoju krajinu pôvodu s potrebným povolením a cestovným dokladom a teda neboli zistené také skutočnosti, pre ktoré by sa musel obávať trestného stíhania za nelegálny odchod z krajiny pôvodu. Vychádzajúc z informácií o krajine pôvodu s ohľadom na provinciu Sichuan a obyvateľov tibetskej národnosti v nej mal odporca po vykonanom dokazovaní za to, že vážne dôvody domnievať sa, že navrhovateľ bude po návrate vystavený reálnej hrozbe vážneho bezprávia v zmysle § 13a zákona o azyle, neboli prítomné. Navrhovateľovi nebol uložený trest smrti alebo jeho výkon, nehrozí mu mučenie alebo neľudské alebo ponižujúce zaobchádzanie a v krajine

neprebíaha medzinárodný alebo vnútroštátny ozbrojený konflikt, pre ktorý by bol ohrozený jeho život alebo nedotknuteľnosť jeho osoby.

Odporca sa stotožnil s názorom krajského súdu, že samotná príslušnosť k určitej národnosti nespôsobuje konkrétne bezpečnostné riziko navrhovateľovho návratu domov a vzhľadom na uvedené skutočnosti navrhol rozsudok krajského súdu potvrdiť.

Podaním zo dňa 24.06.2011, doručeným Najvyššiemu súdu Slovenskej republiky dňa 28.06.2011, predložila právna zástupkyňa navrhovateľa kópie písomností spolu s ich prekladom do slovenského jazyka, ktoré podľa jej názoru potvrdzujú existenciu trestného stíhania navrhovateľa v krajine pôvodu pre rozširovanie protitibetských myšlienok prostredníctvom letákov. Išlo o tri písomnosti, ktoré boli navrhovateľovi zaslané údajne až dňa 04.05.2011 (teda po vydaní rozhodnutia o neudelení azylu a neposkytnutí doplnkovej ochrany), nakoľko vraj bolo veľmi nebezpečné pre rodinných príslušníkov navrhovateľa, aby takéto dokumenty z krajiny zaslali.

Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej len „Najvyšší súd SR“) ako súd odvolací (§ 10 ods. 2 O. s. p.) preskúmal rozsudok krajského súdu ako aj konanie, ktoré mu predchádzalo a dospel jednomyseľne k záveru, že odvolanie navrhovateľa je dôvodné. Rozhodol bez nariadenia odvolacieho pojednávania podľa ustanovenia § 250ja ods. 2 O. s. p. s tým, že deň vyhlásenia rozhodnutia bol zverejnený minimálne päť dní vopred na úradnej tabuli súdu a na internetovej stránke Najvyššieho súdu SR www.supcourt.gov.sk. Rozsudok bol verejne vyhlásený dňa 13. júla 2011 (§ 156 ods. 1 a ods. 3 O. s. p.).

Konanie o udelenie azylu na území SR je upravené v zákone o azyle. Udelenie azylu je spojené so splnením podmienok, taxatívne uvedených v ustanovení § 8 zákona o azyle, podľa ktorého udelí ministerstvo azyl, ak tento zákon neustanovuje inak, žiadateľovi, ktorý

- a) má v krajine pôvodu opodstatnené obavy z prenasledovania z rasových, národnostných alebo náboženských dôvodov, z dôvodov zastávania určitých politických názorov alebo príslušnosti k určitej sociálnej skupine a vzhľadom na tieto obavy sa nemôže alebo nechce vrátiť do tohto štátu, alebo
- b) je v krajine pôvodu prenasledovaný za uplatňovanie politických práv a slobôd.

V tomto ustanovení ide o zákonné vyjadrenie ústavnej garancie poskytovania azylu cudzincom prenasledovaným za uplatňovanie politických práv a slobôd (čl. 53 prvá veta Ústavy Slovenskej republiky).

Podľa § 9 zákona o azyle môže ministerstvo udeliť azyl z humanitných dôvodov, aj keď sa v konaní nezistia dôvody podľa § 8.

Podľa § 10 zákona o azyle udelí ministerstvo na účel zlúčenia rodiny azyl, ak tento zákon neustanovuje inak,

- a) manželovi azylanta, ak manželstvo trvá a trvalo aj v čase, keď azylant odišiel z krajiny pôvodu a azylant so zlúčením vopred písomne súhlasí,
- b) slobodným deťom azylanta alebo osoby podľa písmena a) do 18 rokov ich veku alebo
- c) rodičom slobodného azylanta mladšieho ako 18 rokov, ak s tým azylant vopred písomne súhlasí (ods. 1).

Žiadatelia uvedení v odseku 1 sa počas konania o udelenie azylu musia zdržiavať na území Slovenskej republiky (ods. 2).

Ministerstvo udelí azyl osobám uvedeným v odseku 1, len ak ide o zlúčenie rodiny s azylantom, ktorému bol azyl udelený podľa § 8 (ods. 3).

Ministerstvo udelí azyl aj dieťaťu narodenému azylantke na území Slovenskej republiky, ak je splnená povinnosť podľa § 4 ods. 5 (ods. 4).

Podľa § 13 ods. 1 zákona o azyle ministerstvo neudelí azyl žiadateľovi, ak nespĺňa podmienky uvedené v § 8 alebo § 10.

Podľa § 13a zákona o azyle poskytne ministerstvo doplnkovú ochranu žiadateľovi, ktorému neudelilo azyl, ak sú vážne dôvody domnievať sa, že by bol v prípade návratu do krajiny pôvodu vystavený reálnej hrozbe vážneho bezprávia, ak tento zákon neustanovuje inak.

Podľa § 13b zákona o azyle ministerstvo na účel zlúčenia rodiny poskytne doplnkovú ochranu ak tento zákon neustanovuje inak,

- a) manželovi cudzinca, ktorému sa poskytla doplnková ochrana podľa § 13a, ak manželstvo trvá a trvalo aj v čase, keď cudzinec odišiel z krajiny pôvodu a tento cudzinec so zlúčením vopred písomne súhlasí,
- b) slobodným deťom cudzinca, ktorému sa poskytla doplnková ochrana podľa § 13a, alebo osoby podľa písmena a) do 18 rokov ich veku alebo
- c) rodičom slobodného cudzinca, ktorému sa poskytla doplnková ochrana podľa § 13a, mladšieho ako 18 rokov (ods. 1).

Žiadatelia uvedení v odseku 1 sa počas konania o udelenie azylu musia zdržiavať na území Slovenskej republiky (ods. 2).

Ministerstvo poskytne doplnkovú ochranu aj dieťaťu narodenému na území Slovenskej republiky cudzinke, ktorej sa poskytla doplnková ochrana, ak je splnená povinnosť podľa § 4 ods. 5 (ods. 3).

Podľa § 13c ods. 1 zákona o azyle ministerstvo neposkytne doplnkovú ochranu žiadateľovi, ak nespĺňa podmienky uvedené v § 13a alebo § 13b.

Podľa § 20 ods. 4 zákona o azyle ak ministerstvo rozhodne o neudelení azylu alebo o odňatí azylu, okrem odňatia azylu podľa § 15 ods. 2 písm. i), rozhodne tiež, či cudzincovi poskytne doplnkovú ochranu.

V predmetnej veci bolo potrebné predostrieť, že predmetom odvolacieho konania bol rozsudok krajského súdu, ktorým bolo potvrdené rozhodnutie odporcu o neudelení azylu navrhovateľovi na území SR a o neposkytnutí doplnkovej ochrany, preto primárne, v medziach odvolania, Najvyšší súd SR ako súd odvolací preskúmal rozsudok krajského súdu ako aj konanie, ktoré mu predchádzalo, pričom v rámci odvolacieho konania skúmal aj napadnuté rozhodnutie odporcu, najmä z toho pohľadu, či sa krajský súd vysporiadal so všetkými námietkami navrhovateľa uvedenými v opravnom prostriedku a z takto vymedzeného rozsahu, či správne posúdil zákonnosť a správnosť napadnutého rozhodnutia odporcu.

Z administratívneho spisu bolo zjavné, že odporca vykonal v konaní náležité dokazovanie procesne legálnymi dôkazmi a to výsluchom navrhovateľa a obsahom správ o krajine pôvodu, z ktorých vyhodnotil a stručne popísal súčasnú politicko-spoločenskú situáciu v krajine pôvodu so zameraním na dôvody, pre ktoré navrhovateľ žiadal o udelenie azylu. Odporca získal informácie o krajine pôvodu navrhovateľa predovšetkým od Odboru dokumentaristiky a zahraničnej spolupráce Migračného úradu Ministerstva vnútra Slovenskej republiky zo zdrojov: Správa o ľudských právach za rok 2009: Čína (vrátane Tibetu, Hong Kongu a Macou), vydaná dňa 11.03.2010 MZV USA; Výročná správa Výkonnej komisie Kongresu USA o Číne za rok 2009; Výročná správa 2009 vydaná Tibetským centrom pre ľudské práva a demokraciu; Správa HRW z júla 2010; Správa hraničného úradu Spojeného kráľovstva zo dňa 08.01.2010, Správa Amnesty International - Čína 2010, Správa Human Rights Watch - Čína 2009, IRB Kanada a z iných verejne dostupných zdrojov.

Ako vyplynulo z administratívneho spisu, navrhovateľ odišiel z rodnej dediny do mesta Lhasa, asi dňa 14.03.2010 spolu s dvoma ďalšími osobami. Po troch dňoch, ako bývali v Tibetskom hoteli, ich náhodne oslovil neznámy cudzinec, ktorému sa zdôverili s problémami a on im povedal, že im pomôže vycestovať. Šli do neznámeho hotela, kde nič neplatili a po štyroch dňoch ich ten neznámy človek vzal na letisko, spolu leteli do iného mesta v Číne a následne iným lietadlom pravdepodobne do Európy. Po vystúpení odovzdali mužovi pasy a dostali 150 dolárov a 40 eur. Neznámi ľudia ich odviezli do domu, kde strávili asi 3 dni. V nočných hodinách ho spolu s ostatnými dvoma krajanmi naložili do osobného auta, po ceste vzal šofér ešte ďalších dvoch mužov a po niekoľkých hodinách jazdy ich vysadil a ukázal im smer, kam majú ísť. Išli do mesta, kde ich zadržala polícia. Za cestu nikomu nič nezaplatili.

V zápisnici o podaní vysvetlenia zo dňa 02.04.2010 pred Oddelením cudzineckej polície Policajného zboru Košice uviedol, že z domovskej krajiny odišiel, lebo doma majú málo peňazí a chcel sa dostať do nejakej krajiny, kde sa môže zamestnať a pracovať. V Číne je politická situácia zlá, nakoľko Tibet sa chce osamostatniť a sú tam nepokoje. Na území SR sa rozhodol požiadať o azyl, chce tu ostať študovať a žiť v bezpečí, nakoľko v Tibete je zlá situácia.

V dotazníku žiadateľa o udelenie azylu zo dňa 25.04.2010 ako dôvody, pre ktoré sa rozhodol požiadať o udelenie azylu alebo poskytnutie doplnkovej ochrany, navrhovateľ

uviedol, že na Slovensku chce žiť. V Číne nemôže byť mníchom, nemôže chodiť bezpečne v noci po ulici, nemôže sa pohybovať slobodne – keď niekam ide, zastavia ho policajti a musí vypisovať tlačivá, kam ide. Na uliciach nie je bezpečne, často sú tam nepokoje a v roku 2008 bolo počas potláčania nepokojov usmrtených asi 28 ľudí. Pri nepokojoch v roku 1999 bol navrhovateľ zbitý a v roku 2001 mu pri bitke zlomili ruku.

Ďalej pri pohovore vyjadril obavu o svoju bezpečnosť, keďže písal letáky s heslami ako Sloboda Tibetanom, Návrat Dalajlámu a Oslobodenie Pančenlámu a polícia o tom asi vie. Letáky chceli rozhadzovať na počesť nepokojov v roku 2008. Pri rozhadzovaní ich zachytila policajná hliadka, ale podarilo sa im ujsť a ukryť. Prespali v chráme, kde bol predtým navrhovateľ mníchom a na druhý deň zistili, že policajti vedia, že letáky rozhadzovali oni, preto odišli do mesta Lhasa.

Na otázku, prečo dňa 03.04.2010 na Oddelení azylu Policajného zboru Humenné uviedol, že o azyl žiada z dôvodu obavy o svoj život, zlej ekonomickej situácie a pretrvávajúceho vojnového konfliktu uviedol, že na Oddelení cudzineckej polície v Košiciach vypovedali pred čínskou tlmočnicou a mal obavy, hoci mu bolo povedané, že sa nemá čoho báť. Pri podaní vysvetlenia v Humennom s ním tlmočník komunikoval v jemu neznámom jazyku a nie v čínskom jazyku, niečo im kreslil a tak spolu komunikovali a preto to nemohol opísať tak, ako pri pohovore.

Na otázku, či sa so žiadosťou o pomoc obrátil na oficiálne orgány jeho krajiny uviedol, že tak neurobil, pretože vláda je spojená s políciou a vojskom a ak by niekto išiel hľadať pomoc, tak by si poškodil. V prípade návratu do krajiny pôvodu sa obáva, že by išiel do väzenia, kde majú ľudia málo jedla, sú zničení a dávajú im nejaké injekcie a nikto nevie čo.

Navrhovateľ ďalej uviedol, že nevie o tom, že by bol členom nejakej politickej strany alebo hnutia, ale vie, že nevyvíjal žiadne politické aktivity a nikdy voči nemu nebolo vedené trestné stíhanie.

Odporca zdôvodnil rozhodnutie o neudelení azylu navrhovateľovi na území SR nepreukázaním opodstatnenosti obáv z prenasledovania v zmysle Ženevskej konvencie z roku 1951 o právnom postavení utečencov a zákona o azyle. Čo sa týka situácie v krajine pôvodu

navrhovateľa, čínska vláda prísne kontroluje informačné toky a prístup do Tibetskej autonómnej oblasti a tibetských oblastí mimo Tibetskej autonómnej oblasti, takže je ťažké presne určiť rozsah porušovania ľudských práv. **Podľa správy MZV USA čínske orgány aj naďalej páchali závažné porušovania ľudských práv, vrátane mimosúdnych popráv, mučenia a svojvoľného zatýkania, mimosúdnych väzieb a domácej väzby. V priebehu roku bolo veľa Tibetánov, predovšetkým mníchov, odsúdených na odňatie slobody z dôvodu svojho zapojenia do protestov a nepokojov v marci 2008. Ďalej sa v správe uvádzalo, že 5. februára bolo v prefektúre Gan Zi, provincii Sichuan (odtiaľ pochádza navrhovateľ) odsúdených šesť Tibetánov na 18 mesiacov až 3 roky odňatia slobody za participáciu na protestoch v roku 2008. Napriek takýmto negatívnym správam o krajine pôvodu menovaného, dokonca z jeho bydliska, odporca skonštatoval, že s navrhovateľom nemajú žiadnu súvislosť.** Navrhovateľ nepreukázal opodstatnenosť obáv z prenasledovania z rasových, národnostných alebo náboženských dôvodov, dôvodov zastávania určitých politických názorov alebo príslušnosti k určitej sociálnej skupine. Situácia navrhovateľa v krajine pôvodu teda podľa odporcu nesvedčí o jeho opodstatnenom strachu žiť v krajine pôvodu a ani o žiadnej diskriminačnej činnosti závažného charakteru a opakovania sa, ktorá by bola namierená voči jeho osobe len pre jeho etnickú, náboženskú príslušnosť, či z dôvodu zastávania určitých politických názorov alebo príslušnosti k určitej sociálnej skupine. Prípadná obava, že by polícia mohla navrhovateľa zatknúť, sa u neho nemohla opierať ani o negatívnu osobnú skúsenosť. Navrhovateľ sa žiadnych protestov a demonštrácií v krajine pôvodu aktívne nezúčastňoval, nebol ani predmetom záujmu polície.

Vzhľadom k tomu, že neboli naplnené dôvody pre udelenie azylu, odporca skúmal, či navrhovateľ spĺňa podmienky pre poskytnutie doplnkovej ochrany v zmysle zákona o azyle a dospel k záveru, že navrhovateľ nesplnil ani zákonom stanovené podmienky pre udelenie doplnkovej ochrany. Navrhovateľovi nehrozí v krajine pôvodu trest smrti ani jeho výkon, ani mučenie alebo neľudské alebo ponižujúce zaobchádzanie alebo trest a keďže v krajine jeho pôvodu neprebíha žiadny medzinárodný alebo vnútroštátny konflikt, nehrozilo navrhovateľovi ani vážne a individuálne ohrozenie života alebo nedotknuteľnosti osoby z dôvodu svojvoľného násillia počas konfliktu. Na základe týchto záverov neposkytol odporca navrhovateľovi ani doplnkovú ochranu.

Z vyššie uvedeného bolo zrejmé, z akých dôkazných prostriedkov pri svojom rozhodovaní odporca vychádzal, pričom odvolací súd sa nestotožnil so záverom odporcu,

že navrhovateľ ako žiadateľ o azyl neuvádzal skutočnosti svedčiace o tom, že mohol byť vystavený prenasledovaniu z dôvodov uvedených v § 8 zákona o azyle, resp. že neexistujú dôvody pre udelenie doplnkovej ochrany. Najvyšší súd SR považoval uvedený záver odporcu, na rozdiel od krajského súdu, za nedostatočne podložený a nepresvedčivý. Nestotožnil sa ani s názorom krajského súdu, že neudelenie azylu bolo síce dôvodné, avšak z dôvodu všeobecnej nedôveryhodnosti navrhovateľa - nepatrné rozdiely vo výpovedi navrhovateľa nemožno vyhodnotiť na ťarchu osoby žiadateľa o azyl, pretože, ako vyplynulo z obsahu administratívneho spisu, jeho výpoveď bola počas administratívneho konania konzistentná a bez vnútorných rozporov. Dôvodom neudelenia azylu a neposkytnutia doplnkovej ochrany totiž nebola nedôveryhodnosť navrhovateľa, ale nepreukázanie opodstatnenosti obáv z prenasledovania z dôvodov taxatívne uvedených v zákone o azyle. Pokiaľ teda krajský súd dospel k zhodnému záveru ako odporca, ale z dôvodov, ktoré odporca nekonštatoval a ani navrhovateľ nenamietal, prekročil svoju preskúmovaciu právomoc, ktorá bola limitovaná rozsahom námietok, ktoré navrhovateľ uplatnil v opravnom prostriedku.

Navrhovateľ od počiatku (od vstupného pohovoru) uvádzal, že dôvodom jeho odchodu z krajiny pôvodu bol strach o vlastnú bezpečnosť pre vyvíjanie aktivít – písanie letákov a ich rozhadzovanie po ulici Gan Zi. Na letákoch bolo napísané: „Sloboda Tibeťanom, Návrat Dalajlámu a Oslobodenie Pančenlámu“. Uviedol, že v meste Gan Zi spoločne pôsobia vojaci a policajti a udržiavajú pokojnú situáciu, pričom cez deň lieta v Gan Zi asi sedem vrtuľníkov, ktorými sa mesto kontroluje.

Na objasnenie dôvodov, prečo v zápisnici spísanej dňa 02.04.2010 neuviedol všetky dôvody, ktoré ho viedli k odchodu z krajiny pôvodu tak, ako neskôr na pohovore pred odporcom, uviedol, že mal problém s osobou tlmočnice z čínskeho jazyka, ktorá pochádzala z Číny a v navrhovateľovi to vzbudilo obavy. Hoci krajský súd takýto dôvod neuznal ako opodstatnený, odvolací súd, vzhľadom na dôvody, pre ktoré navrhovateľ opustil krajinu pôvodu a vzhľadom na subjektívny pocit elementu strachu, ktorý podrobne popísal, nemohol vylúčiť takýto dôvod neuvedenia všetkých skutočností, rozhodujúcich pre posúdenie opodstatnenosti navrhovateľovej žiadosti o azyl, ako pochopiteľný, resp. akceptujúci. Navyše dal do pozornosti, že aj podľa ustálenej judikatúry Najvyššieho súdu SR (sp. zn. 1 Sža/9/2007 zo dňa 16.10.2007) je pre posúdenie dôvodnosti žiadosti o azyl rozhodujúci vstupný pohovor.

Odporca sa vo svojom rozhodnutí dostatočne nezaoberal ani otázkou objektívneho elementu pocitu strachu navrhovateľa, keď v rozhodnutí neanalyzoval situáciu v krajine pôvodu z hľadiska postoja štátnych orgánov k prípadným sympatizantom ku skupinám, ktoré sú nespokojné so situáciou v Tibete. V konaní nebola nijakým spôsobom vyvrátená pravdivosť tvrdenia navrhovateľa, že vykonával určitú politickú činnosť tým, že roznášal letáky, čím demonštroval svoje postoje k situácii v Tibete a že by navrhovateľovi v prípade návratu do krajiny pôvodu mohla tiež reálne hroziť perzekúcia – a to najmä s ohľadom na situáciu v krajine pôvodu, keď **z rôznych správ vyplýva, že proces svojvoľných zatknutí a väzieb Tibetánov pokračuje a pramení najmä z pokojných protestov v skupinách na podporu Dalajlámu, slobody či nezávislosti Tibetu alebo prepustenia tých, ktorí boli zatknutí. Tento proces svojvoľných zatknutí a väzieb bol urýchlený spustením kampane „Silný úder“ a „Patriotické vzdelávanie“. Všetky formy vyjadrovania v rozpore s postupmi Čínskej komunistickej strany sú v Tibete dôvodmi pre zadržanie, pričom svojvoľný charakter týchto zatknutí sa odráža aj v dôvode zatknutí, ako aj v ignorovaní procedurálnych záruk. (Zdroj: Výročná správa 2009, Tibetské centrum pre ľudské práva a demokraciu)**

S ohľadom na znalosť situácie a pomerov v Tibete nebolo, podľa Najvyššieho súdu SR, možné primárne vylúčiť, že tvrdenia navrhovateľa sa nezakladajú na pravde a z tohto pohľadu sa javil neutržateľným záver odporcu, ktorý si osvojil aj krajský súd, že navrhovateľa nemožno považovať za prenasledovanú osobu v zmysle zákona o azyle.

V danom prípade navrhovateľ tvrdil, že v meste Gan Zi roznášal letáky s nápismi Sloboda Tibetánom, Návrat Dalajlámu a Oslobodenie Pančenlámu spolu s ďalšími osobami a podľa názoru Najvyššieho súdu SR, výpovede navrhovateľa ohľadne týchto okolností (pred odporcom ako aj pred krajským súdom) neboli v rozpore s informáciami odporcu o situácii v tejto časti krajiny pôvodu navrhovateľa.

Najvyšší súd SR rovnako nesúhlasil s názorom krajského súdu o navrhovateľovej nedôveryhodnosti. Podľa Najvyššieho súdu SR bola navrhovateľova výpoveď po celú dobu správneho konania konzistentná a vnútorne bez rozporov a nebolo potrebné klásť taký dôraz na jeho prvé vyhlásenie počas zadržania dňa 02.04.2010, pretože vo všetkých nasledujúcich výpovediach nevybočil z rámca dôvodov, pre ktoré žiadal udeliť azyl. Jeho tvrdenia boli zrozumiteľné, zhodné a bez vnútorných rozporov. Takúto argumentáciu je možné použiť len

podporne za situácie, kedy by aj ďalšie okolnosti svedčili o tom, že navrhovateľom tvrdené skutkové okolnosti nie sú pravdivé.

Preto záver odporcu, ktorý si osvojil aj krajský súd, podľa ktorého nebola preukázaná existencia opodstatnených obáv z prenasledovania pre zastávanie určitých politických názorov a teda neboli splnené podmienky pre udelenie azylu na území SR, posúdil Najvyšší súd SR ako nepresvedčivý.

Najvyšší súd SR dal v tejto súvislosti do pozornosti, že rovnaké dôvody pre udelenie azylu, resp. poskytnutie doplnkovej ochrany, aj s popisom skutkových okolností boli uvedené aj účastníkom konania (kamarátom navrhovateľa) v inej právnej veci, ktorá bola predmetom odvolacieho konania na Najvyššom súde SR – sp. zn. 1Sža/25/2011.

Konanie a rozhodovanie súdu o opravnom prostriedku, podanom proti rozhodnutiu odporcu o neudelení azylu, je konaním o preskúmanie zákonnosti rozhodnutia podľa V. časti Občianskeho súdneho poriadku a nie je pokračovaním administratívneho konania. Nebolo preto úlohou prvostupňového súdu, ale ani odvolacieho súdu doplňovať vecnú či právnu argumentáciu rozhodnutia odporcu a nebolo jeho úlohou ani vykonávať dokazovanie na skutočnosti, ktorých zistenie je podmienkou zistenia skutočného stavu veci už v administratívnom konaní. Preto nebolo dôvodné rozhodnutie krajského súdu zrušiť a vec mu vrátiť na nové posúdenie, ale odvolací súd dospel k záveru, že je dôvodné prvostupňové súdne rozhodnutie zmeniť tak, že rozhodnutie odporcu zrušuje a vec mu vracia na nové konanie.

Najvyšší súd SR považuje za potrebné, aby sa odporca v ďalšom konaní zamerail na zistenie postoja štátnych orgánov v časti krajiny pôvodu navrhovateľa k osobám, ktoré vyjadrujú svoje názory na situáciu v Tibete vylepovaním plagátov s obsahom, ktorý je odporcovi známy, a to najmä s poukazom na postoj štátnych orgánov k osobám, ktoré presadzujú slobodu Tibetu, Dalajlámu. Čo sa týka možného prenasledovania navrhovateľa z dôvodu vykonávania aktivít (roznášanie letákov), považuje Najvyšší súd SR za dôležité, aby odporca v ďalšom konaní posúdil, ako je potrebné kvalifikovať prípady, keď žiadateľ o azyl síce objektívne nie je možné považovať za príslušníka určitej politickej, náboženskej, či inej vrstvy obyvateľstva v krajine pôvodu, je však nepochybné,

že z určitých dôvodov je štátnymi orgánmi tejto krajiny s uvedenou vrstvou obyvateľstva spojovaný a je preto diskriminovaný alebo prenasledovaný.

Odvolaací súd pritom poznamenal, že vzhľadom na navrhovateľom vyslovené obavy zo zatknutia pre svoje aktivity, s poukazom na represie štátnych orgánov proti šíriteľom myšlienok slobody a nezávislosti Tibetu bude potrebné vyhodnotiť tieto tvrdenia aj z pohľadu vyhodnotenia opodstatnenosti jeho strachu.

V ďalšom konaní preto odporca posúdi, či navrhovateľom uvádzané dôvody nie sú dôvodom pre udelenie azylu pre obavy z prenasledovania z dôvodu zastávania a sympatizovania s určitými politickými názormi.

O práve na náhradu trov konania rozhodol Najvyšší súd SR podľa ustanovenia § 224 ods. 1 a 2 O. s. p. a § 250k ods. 1 O. s. p. v spojení s § 250l ods. 2 O. s. p. a § 246c O. s. p. tak, že účastníkom náhradu trov konania nepriznal, keďže úspešný navrhovateľ ich náhradu nežiadal a neúspešnému odporcovi právo na ich náhradu nevzniklo.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozsudku odvolanie n i e j e prípustné.

V Bratislave 13. júla 2011

JUDr. Jana Henčeková, PhD., v. r.
predsedníčka senátu

Za správnosť vyhotovenia:

Andrea Jánošíková